

Cultuurcentra blijven de harten beroeren. En terecht volgens minister Gatz.

Op donderdag 5 oktober stelde Katia Segers (sp.a) in de commissie cultuur aan minister Gatz een vraag om uitleg over de drastische daling van het aantal theatervoorstellingen in cultuurcentra. Er volgde een [boeiende en stevige discussie](#), een must read als je het ons vraagt.

De VVC was één van de organiserende partijen van de ontmoetingsdag op 7/09 in CC Strombeek, waar Kunstenpunt de cijfers over de daling van het aantal theatervoorstellingen presenteerde. Sindsdien zwengelde het debat over de spreiding van de kunsten opnieuw aan en verschenen er in de pers verschillende bijdrages.

De VVC reageert op de discussie en wenst enkele nuanceringen aan te brengen in het debat. Hierbij benadrukt de VVC dat het spreekt voor al haar leden. Deze worden benoemd met de term cultuurcentra, waaronder ook de gemeenschapscentra begrepen worden. Bij deze zetten we meteen recht dat de cijfers van Kunstenpunt ook betrekking hebben op de gemeenschapscentra en niet enkel op de cultuurcentra.

Tijdens de ontmoetingsdag - met als titel *Ontmoetingsdag voor een nieuwe alliantie voor de podiumkunsten in de lokale gemeenschap* - gaf de VVC een transparante inkijk in de context waarin de cultuurcentra werken. Een heldere blik op elkaars situatie is een voorwaarde en geeft de nodige basis om samen te zoeken naar nieuwe allianties. In de discussie die er de komende weken op volgende merkte de VVC dat bepaalde zaken toch nog onvoldoende duidelijk zijn. We lijsten er enkele op.

- 1) De vraag die zich blijft stellen: wat brengen de **gemeenteraadsverkiezingen in 2018**? De kans bestaat dat dit op bepaalde plaatsen in Vlaanderen verschuivingen met zich meebrengt. Niemand heeft echter een glazen bol om de gevolgen hiervan concreet in te schatten. De sector laat zich in deze tussenperiode niet verleiden door doemscenario's en paniekvoetbal. We moeten deze nieuwe realiteit omarmen en er bewust en doordacht mee omgaan. De VVC gelooft dat lokale mandatarissen de rol van cultuurcentra in hun lokale en regionale context naar waarde weten te schatten en vertrouwt erop dat dit in de volgende legislatuur wordt gehonoreerd. Het nieuw, te bewandelen pad zal niet overal evident zijn, maar zoals zovele spelers in de culturele sector, pakken we ook dit parcours met opgeheven hoofd aan. Al is een ondersteunende partner hierbij meer dan noodzakelijk. Zo komen we naadloos uit bij een tweede punt: evoluties in de culturele bovenbouw.
- 2) Door het **wegvallen van het klassieke steunpunt Locus** is de sector van de cultuurcentra - maar ook breder die van het lokale cultuurbeleid - in een verzwakte positie terecht gekomen. Het wegvallen van ontmoetingsmomenten, inspiratietrajecten, collega-uitwisseling, kennisdeling en een duidelijk aanspreekpunt voor de sector laat een leegte na. Vanuit de VVC, maar ook door andere organisaties in de bovenbouw, wordt hier in de mate van het mogelijke - en het onmogelijke - op ingespeeld. De VVC vraagt een sterke ondersteunde partner die de sector kan bijstaan in de vele uitdagingen van de toekomst (lees ook de [VVC-reactie op de hervorming van de bovenbouw](#)). De verzwakking door het ontbreken van een steunpunt toonde zich goed in de recente discussie over het dalend aantal theatervoorstellingen. Vanuit de kunstensector werd dit debat kwalitatief en goed gestoffeerd met cijfers door het steunpunt voor de kunsten, Kunstenpunt. De VVC wenst dit debat verder te voeren, maar op een gefundeerde en deels op cijfers gebaseerde manier. **Binnen deze discussie ontbreekt het momenteel aan genuanceerd, correct en diepgaand cijfermateriaal waardoor het debat niet evenwichtig en gelijkwaardig gevoerd kan worden.** In de commissie cultuur verwijst minister Gatz naar CCinCijfers en de ontsluiting van dat cijfermateriaal op het kennisportaal voor cultuurcentra. De VVC is blij dat er een instrument is dat in globale lijnen evoluties in onze sector –momenteel wel nog zonder de gc's - in kaart brengt, maar wat heel specifiek deze discussie betreft zeggen de cijfers onvoldoende tot niets. We zoomen er dieper op in.

- Worden er de laatste jaren effectief minder theatervoorstellingen geprogrammeerd bij de cc's? Zoals de minister aangeeft omvat de term theatervoorstellingen meer dan enkel theater, het betreft eerder podiumvoorstellingen. Niettegenstaande klopt het dat theater het grootste aandeel heeft binnen de programmatie, maar daarbij wordt geen onderscheid gemaakt tussen muziektheater, theater dat met projectsubsidies uit het kunstendecreet wordt gefinancierd of andere vormen van theater. In het licht van de huidige discussie zeggen deze cijfers dus niks over het door Vlaanderen structureel gesubsidieerd theater waardoor appels met peren worden vergeleken. Om hier verdere, gefundeerde uitspraken over te kunnen doen, is het nodig meer gedetailleerd de samenstelling van de programmatie van de cultuurcentra in kaart te brengen.
- Staan de programmeringsbudgetten onder druk? Uit het rapport van de administratie blijkt een dalende tendens sinds 2012 voor de uitgaven voor programmering. Het rapport vertelt ook dat het aandeel uitgaven programmering in verhouding tot het totaal aantal uitgaven bijna een vierde van de totale uitgaven naar uitgaven voor programmering gaat. Daaruit wordt geconcludeerd dat het programmatiebudget in de afgelopen drie jaar stabiel blijft. We nuanceren:
  - o De grafieken in het rapport vertellen iets over de uitgaven programmering, daarbij gaat het over het totale programmatiebudget (tentoonstellingen, film, andere podiumactiviteiten...) en niet enkel over theater. Het zegt in principe dus weinig over de verhouding tot het structureel gesubsidieerd theater vanuit het Kunstendecreet. Eenzelfde opmerking geldt voor de inkomsten van de cc's. De weergave van de evolutie van de inkomsten gaat niet enkel om inkomsten van de programmatie, al betreft het wel het grootste deel.
  - o Het rapport van de administratie geeft aan dat de programmatiebudgetten de laatste drie jaar stabiel zijn gebleven. Vanuit de sector vangen we gelijkaardige signalen op, maar met die nuance dat die budgetten wel fel onder druk staan. De middelen blijven gelijk, de opdrachten worden talrijker en het publiek is veeleisender. Het aanbod waaruit programmatoren kunnen kiezen is groter en meer divers. Centra pikken in op andere opportuniteiten: sociaal-artistieke projecten, extra-muros activiteiten, nieuwe inspanningen voor publiekswerking, locatieprojecten ... De cc's willen en moeten andere rollen opnemen waardoor de programmatie op een andere manier wordt ingevuld, maar wel met datzelfde – niet-geïndexeerde - programmatiebudget. Er moeten daarom keuzes gemaakt worden, wat in het nadeel kan spelen van het theater. Deze evoluties kunnen niet aangetoond worden via CCinCijfers waardoor het instrument de realiteit van de sector onvoldoende in kaart brengt.

Zoals aangegeven in de discussie van 5/10, tonen alle cijfers inderdaad het historisch, huidig en toekomstig belang van de cultuurcentra als presentatieplekken van diverse kunsten aan. Maar er zijn **nog geen cijfers die voldoende hun andere taken en rollen in beeld brengen**. Cultuurcentra ambiëren om al deze rollen in de toekomst verder op te nemen, maar wensen daarbij de ondersteuning en erkenning te krijgen die ze verdienen. De VVC vraagt om samen met een sterke partner verder in deze materie te duiken om zo de situatie beter in beeld te krijgen. Daarbij is de opzet inderdaad niet om de cijfers tegenover elkaar te plaatsen, maar wel om de complexiteit en de diversiteit van deze discussie in beeld te brengen. Daarbij is de VVC niet van mening dat er door iets of iemand in dit debat een kant gekozen moet worden. **We willen samen met de kunstensector zoeken naar oplossingen als gelijkwaardige partners waarbij we de verwachtingen en wensen naar elkaar toe opnieuw moeten formuleren.** Om die reden sluiten we graag aan bij gesprekken die door het kabinet en de minister met de kunstensector worden gevoerd. De VVC is van mening dat enkel op die manier het debat genuanceerd wordt gevoerd.

- 3) De VVC is blij te lezen dat de minister de cultuurcentra en de culturele spreiding niet los laat. Dat hij daarvoor kansen ziet in het **decreet bovenlokaal cultuurbeleid** en hij dit in samenspraak met de sector wil behandelen. De VVC benadrukt dat het steeds bereid is om hierover verder in gesprek te gaan en wil graag betrokken worden als verdere gesprekspartner binnen deze discussie. We sluiten af met een omschrijving van de cc's door Wouter Hillaert, die ook minister Gatz terecht ook aanhaalt in de

discussie: Cultuurcentra zijn niet de achtertuin van de kunsten, maar juist de braakliggende voortuin van hoe die kunsten hun publieke draagvlak kunnen en moeten blijven vernieuwen. De VVC is blij dat de cultuurcentra erkenning krijgen voor hun opgebouwde expertise qua publiekswerking. We hopen dat ze hiervoor blijvend erkend worden, maar **dat de erkenning binnen het nieuwe decreet ook breder gaat dan enkel hun verdiensten binnen het domein van de kunsten.**

Oktober 2017